

CONVERSA AMB ELS ACTORS DE «L'HOME, LA BÈSTIA I LA VIRTUT»

El Centre, els intèrprets i Pirandello

El Centre Dramàtic de la Generalitat valenciana ha produït un espectacle excel·lent, on destaca, a més de la direcció de John Strasberg i l'escenografia d'Andrea d'Odorico, la traducció de Rodolf Sirera i el treball dels actors. Quatre d'aquests intèrprets —Pepe Sancho, Teresa Lozano, Jaume Valls i Pep Molina— comenten alguns aspectes del seu treball.

Julio A. Máñez

Sembla que tots esteu molt contents, amb el resultat del treball i amb el procés d'assajos.

JAUME VALLS.—Ha estat tot molt bonic. El treball de John s'ha centrat en els actors, sobre les relacions entre els personatges. És, sobretot, un director que treballa a partir de les escenes entre els personatges.

PEP MOLINA.—Tot ha anat molt bé. Acabes d'assajar una escena i t'adones que el director i els actors s'han excitat a l'uníson. Aleshores, ens mirem, somrients, i diem: ¡Que bonic! Això pot donar una idea de com s'ha preparat aquest espectacle.

PEPE SANCHO.—Jo estava una mica a l'aguait, perquè pensava que Strasberg utilitzava el seu nom per a venir ací i cobrir l'expedient. Ara he de dir que ha encadenat molt bé el nostre treball, i que mai entendran ací la dedicació que ha tingut aquest home, que de la mateixa manera podia haver alenat el treball.

—*¿Com et sents en el teu personatge de la bèstia?*

PEPE SANCHO.—Home, això té moltes lectures. No oblidis que la meua dona és una cínica, que està embarassada d'un altre senyor. Si fem una anàlisi...

—*Però és que tu la tens abandonada...*

PEPE SANCHO.—¡Ah!, ¿i això justifica que una dona pose les banyes al seu marit?

—*Home, no ho sé, però és un fet a tenir en compte.*

PEPE SANCHO.—O siga que tu estàs justificant... És a dir que la bèstia sóc jo, i ella, que em posa les banyes...

—*Escolta, que jo no justifique res...*

Dalt a la dreta, John Strasberg. Baix, dos moments de la representació.

PEPE SANCHO.—Ah, no. Si fores jutge, seria magnífic, anava bé jo.

—*Bé, tampoc ella és cap mongeta...*

PEPE SANCHO.—Això mateix. Ni ella és cap mongeta ni el professor és un sant. I el que prenen és que jo asumesca...

—*El professor és una bona persona...*

PEPE SANCHO.—Sí, una bona persona que em posa les banyes per tot arreu. No, si és estupend. Tu estàs encisat amb aquests personatges.

TERESA LOZANO.—La que té més justificació moral és la senyora Perella, el meu personatge.

PEPE SANCHO.—¡Ah, sí? Ja veus.

TERESA LOZANO.—Efectivament, Pepe la tracta de cínica, però el cinisme del seu home és encara més gran, i és anterior al fet que ella cometa adul-

teri. És a dir que tinc una justificació enorme perquè sóc una dona abandonada.

JAUME VALLS.—Aquest tipus de conversa és perfecta, i ho permet un text tan bo com el de Pirandello. Els seus personatges són com nosaltres, i per això la gent s'hi identifica. Són personatges reals.

PEPE SANCHO.—València és una ciutat molt lúdica, i ací el *folleteo* és menys convencional que en altres llocs. Realment, tots els personatges d'aquesta obra som uns desvergonyits. Per això acabem fent un brindis els tres, com si acceptàrem tranquil·lament un

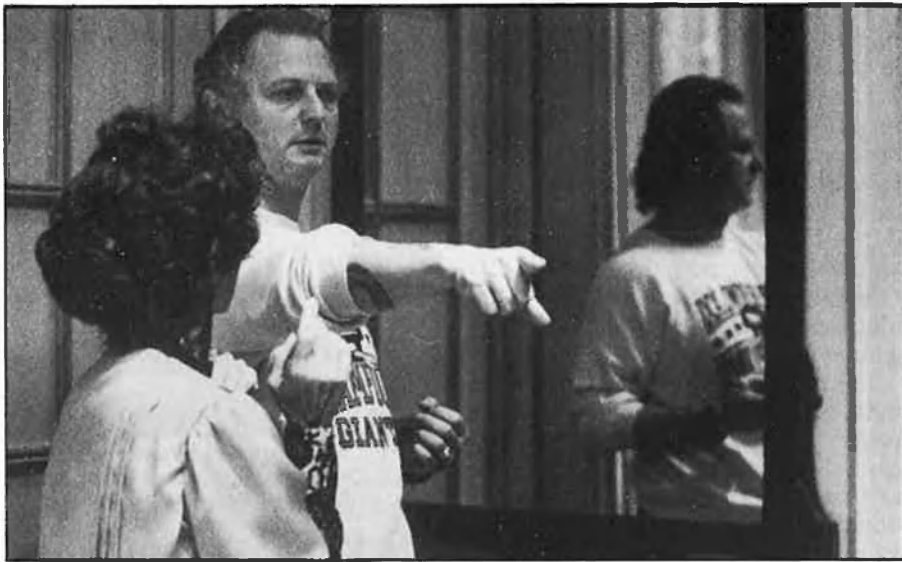
ménage à trois.

TERESA LOZANO.—Jo crec que l'obra és més masculista del que sembla. Jo veig la senyora Perella absolutament utilitzada segons les necessitats de cadascun, i anihilada. A banda que ells es permeten grans converses sobre les dones, no qüestionen res de l'actuació masculina. Em sembla que la vena masculista se li va escapar per aquí a Pirandello.

—*La decisió de buscar una eixida la pren l'amant, la senyora simplement accepta.*

PEPE SANCHO.—No oblidis que la comèdia comença amb l'angoixa absoluta d'una senyora que ha de dir-li a l'home que està prenyada, i que no es gita amb ell. En la vida real això ocorre cada dia.

TERESA LOZANO.—Però fixa't que

Reorientar la imatge del Centre Dramàtic

Els aficionats al teatre a València són un grapat de persones més o menys entusiastes que amb dificultats podrien omplir una sala de capacitat mitjana la nit de l'estrena. Precisament, aquestes nits s'omplien amb convidats que acudeixen poc al teatre si no és que són convidats expressament per a la sessió d'obertura. Les institucions, potser, poden viure, parlant en termes teatrals, d'aquest al·luvió ocasional, però el teatre necessita, cada vegada amb més urgència, el seu propi públic al mateix temps que produeix espectacles destinats a la immensa minoria. En la situació actual del teatre valencià, aquesta hauria de ser una regla d'or, si cal posar-se cursi: no produir cap espectacle que no genere la capacitat de produir espectadors.

Malauradament, la marca de fàbrica del Centre Dramàtic de la Generalitat valenciana no ha aconseguit fins ara cap altre interès que el dels aficionats estrictes ni cap altra participació que el dels *estrenistes* de costum. El que hauria de ser seu del teatre valencià, és percebut massivament com una espècie de gueto semi-il·lustrat en què toreros de cartell assagen diverses alternatives per a monesàvies locals.

La gent del carrer, que és la que va als espectacles, desconfia de l'assumpte, fins al punt que un magnífic espectacle com *L'home, la bèstia i la virtut* ha de ser relançat a través del vell recurs del *boca a oïda*, circumstància que la dramàtica institució hauria d'haver obviat amb un llançament més clar i de més envergadura. El cos d'aquesta operació seria mínim si se'l compara amb altres i els avantatges serien immediats. Un spot televisiu de 20 segons seria millor a l'hora de difondre aquest excel·lent muntatge que totes les boques de la ciutat dedicades a proclamar les seues virtuts. Els rètols i les sigles, per institucionals que siguem, no es venen sols, tot i la suposició del més gran dels prestígis. S'ha de saber vendre un espectacle. I seria imperdonable que *L'home, la bèstia i la virtut* no trobarà l'eco que mereix per insuficiències en l'etiquetatge, quan —en un altre lloc— es vendria sol. □

ella és el conflicte, i és la que menys s'explica. Tot el món hi diu la seua, llevat de la senyora Perella.

PEPE SANCHO.—És que és la clau. Ella té la criatura a la panxa, i no té cap eixida. Els altres sí, que la tenen. Per això és masclista. Naturalment que és masclista...

TERESA LOZANO.—No em referia a aquest problema. Dic que, al text, a ella no se li permet explicar-se. Es teoritza sobre el problema de les dones, però sempre des de la conducta masculina.

JAUME VALLS.—El que passa amb aquest Pirandello és que tots ho som tot al mateix temps, bèsties, homes i virtuoses. I que tots ens comportem, en l'obra, com en la vida, de manera contrària al que afirmem. El problema és aquest, el de la màscara social. Per

aixo desconfie de les distincions que fa Teresa, perquè no crec que Pirandello es preocupara per aquesta qüestió. Supose que Pirandello s'adonava que les dones estaven, com ara, en una situació molt dolenta, perquè en l'obra són els homes els qui prenen les decisions. Supose que és, en aquest sentit, un reflex de l'època, no una declaració de masclisme pirandellià.

TERESA LOZANO.—Sí, és una manera de dir-ho. Encara que insistesc que a l'obra es parla molt de la dona, sense deixar que la dona protagonista s'explique. Per això dic que, sense exagerar, a Pirandello se li escapa espontàniament la vena masclista. Ho dic, naturalment, des del punt de vista de la mateixa senyora Perella, del meu personatge. Em sembla normal, però m'inquieta. □